

GAZDASÁGI
VERSENYHIVATAL
VERSENYTANÁCS

☒ 1054 Budapest, Alkotmány u. 5.

☎ 472-8864 ☏ Fax: 472-8860

Vj-138/2004/14.

A Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsa az **Magyar Pékszövetség** (Budapest) kérelmező gazdasági versenyt korlátozó megállapodás előzetes mentesítése iránti kérelmére indult eljárásban – tárgyaláson kívül – meghozta az alábbi

h a t á r o z a t o t

A Versenytanács az eljárást megszünteti.

Elrendeli ötvezer forint eljárási díjnak a Magyar Pékszövetség részére történő visszafizetését.

A határozat ellen jogorvoslatnak helye nincs.

I n d o k o l á s

I.

A kérelem

- 1) A kérelmező Magyar Pékszövetség (a továbbiakban: Pékszövetség) 2004. augusztus 23-án kelt kérelmében a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló, módosított 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.) 18. § (2) bekezdése szerint kérte, hogy a Gazdasági Versenyhivatal a Tpv. 17. § alapján mentesítse a tilalom alól azt, hogy:

- a) a négy alapvető sütőipari termékek (félbarna kenyér, fehér kenyér, vizes zsemle, tejes kifli) gyártási és forgalmazási költségeinek szerkezetét a sajtóban közzé tegye;
 - b) központi és regionális értekezletein évente kétszer konzultációt tarthasson a sütőipari vállalkozók részére a kalkulációk készítéséről, az önköltségszámítás rendjéről, tartalmi követelményeiről.
- 2) Az 1.a. pont szerinti kérelemhez kapcsolódóan a Pékszövetség előadta, hogy az egyes termékek költség szerkezetét az 1-4. számú mellékletekben foglalt módon tervezi közzétenni az alábbiak szerint:
- A Magyar Távirati Iroda (MTI) útján egy évben 2-szer, január és szeptember hónapban. Az országos és a helyi sajtók az MTI-től a szokásos módon (vele kapcsolatban álló újságok) vehetnék át az információs anyagot.
 - A Pékmester című havonta megjelenő szaklapban évente 2-szer, szintén január és szeptember hónapban kívánják megjelentetni.
 - A Sütőiparosok, Pékek című kéthavonta megjelenő szaklapban február és október hónapban tervezik közzétenni.
- 3) Arra az esetre, ha az 1-4. számú melléklet szerinti közzététel nem mentesíthető, a Pékszövetség kérte a négy termék gyártási és forgalmazási költségei százalékos szerkezetének az 5. számú melléklet szerinti formában történő közzététele mentesítését.
- 4) Kérelme indokaként a Pékszövetség az alábbi körülményekre hivatkozott:
- 4.1. Szükséges, hogy a fogyasztók reális tájékoztatást kapjanak az alapvető sütőipari termékek gyártási és forgalmazási költségeiről, mivel hamis és torz kép alakult ki az elmúlt években a tájékoztatás hiánya miatt.
 - 4.2. Amennyiben a fogyasztó pontos képet kap arról, hogy mi a termék előállítási költsége, akkor eldöntheti, hogy az adott termék ára kifejezheti-e a valós minőséget, vagy esetleg az alacsonyabb ár mögött alacsonyabb minőség van.
 - 4.3. A sütőipari termékek gyártásánál az ésszerű takarékoság forrásai kimerültek, ezért további költségcsökkentéseknek a lehetősége nincs meg. A jó minőségű termékek árcsökkentése tovább nem szolgálja a fogyasztó valós érdekét, mivel

a további árcsökkentés gyengébb minőségű anyagok felhasználásával, a technológiai fegyelem megsértésével járna, ami egyúttal a termék élelmiszerbiztonságát is csökkenti.

- 4.4. A tervezett árelemzés alapvető technikai, műszaki változást nem eredményez, azonban a termék élelmiszerbiztonsági megfelelőségét javítja. Ez azzal valósulhat meg, hogy jobb minőségű anyagok kerülnek felhasználásra, javítja a technológiai fegyelmet. Ehhez azonban nélkülözhetetlen olyan ár alkalmazása, amely tükrözi a minőséggel összefüggő elvárható árat, megteremtve azt az anyagi bázist, amely a sütőipari vállalkozás számára a fejlesztési lehetőségeket biztosítja.
- 5) A kérelem teljesítése esetére a Pékszövetség vállalta, hogy
- a) folyamatosan korrigálja a költségelemzést az aktuális adatoknak megfelelően; valamint
 - b) a konzultációs lehetőségen túl tagjait sem közvetlenül, sem közvetve nem befolyásolja abban, hogy egyedi specialitásaikat figyelembe véve szabadon eltérjenek a közzétett költségelemzéstől.
- 6) A vizsgáló által a Tpv. 68. § (4) bekezdése alapján elrendelt hiánypótlást a kérelmező 2004. október 5-én teljesítette.

II.

A kérelmező

- 7) A kérelmező Magyar Pékszövetség (továbbiakban: Pékszövetség) önálló jogi személy, alapszabálya szerint önállóan végzi tevékenységét. 1990-ben alakult Magyar Pékek Ipartestülete néven, jelenlegi neve a Fővárosi Bíróság 2003. május 15-i végzésén alapul. Képviselét az elnök látja el, aki feladat és hatásköre alapján eljár mindazokban a kérdésekben, amelyekre az Alapszabály és az Elnökség felhatalmazta. Legfőbb döntést hozó szerve a Közgyűlés, mely a tagok képviselőinek összességéből áll. A Közgyűlés jogosult dönteni a Pékszövetséget érintő minden kérdésben. Az Elnökség a két Közgyűlés között a Pékszövetség legfőbb irányító testülete. Az

Elnökség elnökből, két alelnökből, a régiók választott elnökeiből, 6 rendes tagból és 3 póttagból áll. Az alelnökök egyben a Nagyvállalkozói és a Kisvállalkozói Tagozat elnökei.

- 8) A Pékszövetség hatályos alapszabálya szerinti célja a pék és lisztfeldolgozó szakmák érdekvédelme, így többek között a magyar sütőipar szakmai, érdekvédelmi képviselete, olyan jogi és szabályozási környezet kialakulásának elősegítése, amely harmonizál az EU jogi szabályozásokkal, illetve hatékonyan segíti a hazai sütőipari vállalkozások működését. Feladatainak ellátása körében a tagok munkáját, tevékenységét segítő szaktanácsadást folytat és jogi, pénzügyi-, adó-árthanácsadói és egyéb igény szerinti szolgáltatásokat működtet. Szakmai információkkal látja el tagságát a tevékenységével összefüggő kérdésekben és ennek érdekében újságot, vagy egyéb kiadványt ad ki. Szolgáltató jelleggel elősegíti a vállalkozók tevékenységét, gazdálkodását. A tagság szakmai fejlődésének elősegítése érdekében továbbképző tanfolyamokat, előadásokat szervez, valamint szakmai érdekegyeztető fórumokon képviseli tagjait.
- 9) A Pékszövetség tagja lehet bármely, a sütőipari ágazatban részt vevő, vagy közvetlen, vagy közvetve érdekelt egyén, jogi személy, egyéni és társas vállalkozó, hazai vagy külföldi jogi, vagy nem jogi személy, vagy személyiségű társaság, ill. szervezet, aki a Pékszövetség alapszabályát magára nézve kötelezőnek elismeri, ill. a célok megvalósításához tevékenyen hozzájárul. A tagsági viszony önkéntes.
- 10) A Pékszövetségnek jelenleg 512 tagja van, melyek együttesen a hazai sütőipari kapacitás mintegy 70 százalékát fedik le.

III.

A Versenytanács előzetes álláspontja

- 11) A Tpv. 11. § (1) bekezdése értelmében tilos a vállalkozások társadalmi szervezetének a döntése (a továbbiakban: megállapodás), amely a gazdasági verseny megakadályozását, korlátozását vagy torzítását célozza, vagy ilyen hatást fejthet ki. A

(2) bekezdés a) pontja szerint ez a tilalom vonatkozik az eladási árak közvetlen vagy közvetett meghatározására.

- 12) A Tpv. 17. § (1) bekezdése alapján a Gazdasági Versenyhivatal egyedi kérelem alapján hozott határozattal mentesíti a 11. §-ban foglalt tilalom alól a megállapodást vagy a tervezett megállapodást, ha
- a) az hozzájárul a termelés vagy a forgalmazás ésszerűbb megszervezéséhez, vagy a műszaki vagy a gazdasági fejlődés előmozdításához, vagy a környezetvédelmi helyzet vagy a versenyképesség javulásához;
 - b) a megállapodásból származó előnyök méltányos része a fogyasztóhoz jut;
 - c) a gazdasági verseny velejáró korlátozása vagy kizárása a gazdaságilag indokolt közös célok eléréséhez szükséges mértéket nem haladja meg; és
 - d) nem teszi lehetővé az érintett áruk jelentős részével kapcsolatban a verseny kizárását.
- 13) A Tpv. 20. § szerint annak bizonyítása, hogy a megállapodás vagy a tervezett megállapodás a Tpv. 17. § alapján mentesül, azt terheli, aki ennek megállapítását kéri.
- 14) A Pékszövetség társadalmi szervezet, melynek döntéseire a Tpv. 11. § (1) bekezdésének rendelkezései kiterjednek. A Versenytanács kialakult gyakorlata (pl.: Vj-34/2003.) szerint a „döntés” fogalom a Tpv. 11. § alkalmazásában szélesen értelmezendő, az nem csak a formális döntésekre vonatkozik, hanem a társadalmi szervezet minden olyan aktusára, amely hatással lehet tagjainak (vagy a piac más szereplőinek) piaci magatartására.

A költségek közzététele

- 15) A Versenytanács elsőként az 1.a. pont alatti kérelmet értékelte, és az előzőek alapján úgy ítélte meg, hogy az alapvető sütőipari termékek költségeinek 1-4. számú melléklet szerinti közzététele a Tpv. 11. § (1) bekezdése szerinti döntésnek minősül.

- 16) A Versenytanács álláspontja szerint az sem vitatható, hogy az egyes termékek egységére jutó költség adatok Pékszövetség általi közzététele a Tpvt. 11. § (1) bekezdés a) pontjába ütközik. Az egységköltség ugyanis az érvényesítendő ár szempontjából kiinduló pontot jelent, amely a közzététel folytán a piac valamennyi szereplője azonos lesz, így reális a veszélye annak, hogy a piac szereplői nem egymástól függetlenül alakítják áraikat.

- 17) Az előzőekre tekintettel a Versenytanács vizsgálta a Tpvt. 17. § (1) bekezdés a-d) pontjaiban foglalt mentesítési feltételeket. A mentesítéshez ezen feltételek együttes teljesülése szükséges, azok közül akár csak egynek a nem teljesülése kizárja a mentesülés lehetőségét. A Versenytanács álláspontja szerint az árak kialakítását befolyásoló megállapodás (döntés) általános szabályként kizárja azt, hogy a fogyasztók a megállapodásból esetlegesen származó előnyökből részesedjenek (17. § (1) bekezdés b) pont). Egy ilyen megállapodás ugyanis azzal jár, hogy azok a vállalkozások is kisebb kockázattal értékesíthetik a megállapodásból fakadó árszinten áruikat, amelyek egyébként gazdasági feltételeik alapján képesek lennének alacsonyabb árakat érvényesíteni (az adott esetben az alacsonyabb költségű vállalkozások számára is kiindulópontot jelenthet a Pékszövetség által közzétett egységköltség), vagyis a fogyasztók a megállapodás következtében nagy valószínűséggel drágábban (de semmiképpen sem olcsóbban) jutnak hozzá a megállapodással érintett termékekhez. Megjegyzi a Versenytanács, hogy a fenti versenypolitikai megközelítés húzódik meg amögött is, hogy a versenytársak közötti ármeghatározások nem minősülhetnek csekély jelentőségűnek (Tpvt. 13. § (2) bekezdés a) pont).

- 18) Az előzőek szerinti általános megközelítésnek nem mondanak ellent a kérelmező által a kérelem indokaként felhozott érvek, sőt: inkább erősítik azt. A kérelemben kifejtettek ugyanis azt jelzik, hogy a költségek közzétételenek célja elsősorban az árak emelése (lásd: 4.3. és 4.4. pontok). A félreértések elkerülése végett: a Versenytanács nem a sütőipari termékek árának esetleges emelését kifogásolja, hanem azt, hogy az egyes vállalkozásoknak az árak kialakításával kapcsolatos független döntéseit a

Pékszövetség a költségadatok közzétételével koordinálja. Azon kérelmezői megközelítésével összefüggésben, miszerint „további költségcsökkentéseknek a lehetősége nincs meg” a Versenytanács az alábbiakra mutat rá. A verseny korlátozása esetén még egy egész szakma tényleges költség alakulása sem fejezi ki az ésszerű és hatékony gazdálkodás mellett objektíve felmerülő költségeket, s annak meghatározására egyetlen szervezet (így a Pékszövetség) sem képes, azt kizárólag a jól működő piac, a gazdasági verseny képes kikényszeríteni. A Pékszövetség azonban éppen ezt kívánja korlátozni, az általa „objektív”-nek vélt költségadatok közzétételével.

- 19) A Versenytanács alaptalannak tartja a kérelmező azon hivatkozását is, hogy a fogyasztó számára előnyt jelentene valamely termék költségeinek ismerete (lásd: 4.1., 4.2. pont). Az előállítás költségei ugyanis az ésszerűen viselkedő fogyasztó döntéseire érdemi hatással nem lehetnek. A fogyasztó döntését az áru ára és feltételezett minősége határozza meg. A 4.2. ponttal összefüggésben a Versenytanács utal arra is, hogy a sütőipari termékek – mint mindennapi fogyasztási cikkek – esetében még az általánosnál is kisebb a jelentősége a költség ismeretének, mert ha a fogyasztó a viszonylag alacsony árért azzal arányban nem állóan gyenge minőségű áruhoz jut, akkor az adott termékvásárlástól a jövőben tartózkodhat.
- 20) Mindezek alapján a Versenytanács a Tpv. 73. § szerinti előzetes álláspontjában azt közölte a kérelmezővel, hogy a kérelem 1.a. pont alatti részét elutasítani tervezi.
- 21) Az 1.a. ponthoz kapcsolódó 3) pont szerinti másodlagos kérelem tekintetében a Versenytanács álláspontja szerint az 5. számú mellékletben foglalt százalékos arányok érdemben nem befolyásolhatják az egyes vállalkozások ár kialakítását, így azok Pékszövetség általi közzététele nem ütközik a Tpv. 11. § (1) és (2) bekezdéseibe. Erre tekintettel azok mentesítése szükségtelen.

Megbeszélések, konzultációk

- 22) A Pékszövetség vagy bármely más társadalmi szervezet tagjai részére szervezett megbeszélés önmagában nyilvánvalóan nem ütközhet a Tpvt. rendelkezéseibe, ezért annak mentesítése szükségtelen. Másrészt viszont a megbeszélésen történhet olyan kapcsolatfelvétel a résztvevő vállalkozások között, ami a vállalkozások szempontjából a Tpvt. 11. §-ába ütköző megállapodásnak vagy összehangolt magatartásnak, a megbeszélést szervező Pékszövetség tekintetében pedig a Tpvt. 11. §-ába ütköző döntésnek minősül (Vj-34/2003.). Az ilyen jellegű – a jelen kérelem alapján előzetesen értelemszerűen nem ismerhető – magatartásra viszont nyilvánvalóan nem adható előzetes mentesítés.

IV.

A kérelem visszavonása

- 23) A kérelmező a Versenytanács előzetes álláspontjának közlését követően kérelmét visszavonta.

V.

A Versenytanács döntése

- 24) A Tpvt. 68. § (5) bekezdése értelmében az eljárást meg kell szüntetni, ha a kérelmező az eljárás megindítására irányuló kérelmét visszavonja.
- 25) A Tpvt. 62. § (1) bekezdése szerint az eljárásnak a 68. § (5) bekezdése alapján történő megszüntetése esetében az eljárási díj felét kell megfizetni. A Tpvt. 62. § (1) bekezdése szerint az eljárási díj százezer forint, melynek fele ötvenezer forint terheli a kérelmezőt. Miután a kérelmező előzetesen már lerótta a százezer forintot, ezért a Versenytanács ötvenezer forintnak a kérelmező részére történő visszafizetését írta elő.

- 26) A 68. § (5) bekezdése szerinti határozat esetében a Tpv. nem biztosít jogorvoslati lehetőséget.

Budapest, 2004. december 13.

Félbarna kenyér költségszerkezete (100 kg-ra)

Megnevezés	menyiség kg	egységár Ft	érték Ft
Liszt BL 112			
RL 90			
Élesztő			
Só			
Lisztjavító			
Víz			
<hr/>			
Sütési energia ktg.			
Sütési bér ktg + közterhe			
		Közvetlen önköltség	
<u>Általános ktg</u>			
		Gyártási önköltség	
<u>Áruterítési ktg</u>			
		Nettó gyártási és forgalmazási ktg	

Nettó gyártási és forgalmazási ktg: Ft/kg.

2. számú mellékletFehér kenyér költség szerkezete (100 kg-ra)

Megnevezés	mennyiség	egységár	érték
	kg	Ft	Ft
Liszt BL 80			
Élesztő			
Só			
Lisztjavító			
Víz			
<hr/>			
	Anyag ktg		
Sütési energia ktg			
Sütési bér ktg + közterhe			
<hr/>			
	Közvetlen önköltség		
Általános ktg			
<hr/>			
	Gyártási önköltség		
Áruterítési ktg			
<hr/>			
	Nettó gyártási és forgalmazási ktg		

Nettó gyártási és forgalmazási ktg: Ft/kg.

Vizeszsemle költség szerkezete (1000 db-ra)

Megnevezés	mennyiség	egységár	érték
	kg	Ft	Ft
Liszt BL 55			
Élesztő			
Só			
Lisztjavító			
Víz			
	<hr/>		
	Anyag ktg		
Sütési energia ktg			
Sütési bér ktg + közterhe			
	<hr/>		
	Közvetlen önköltség		
Általános ktg			
	<hr/>		
	Gyártási önköltség		
Áruterítési ktg			
	<hr/>		
	Nettó gyártási és forgalmazási ktg		

Nettó gyártási és forgalmazási ktg: Ft/db.

Tejeskifli költségszerkezete (1000 db-ra)

<u>Megnevezés</u>	<u>menyiség</u> <u>kg</u>	<u>egységár</u> <u>Ft</u>	<u>érték</u> <u>Ft</u>
Liszt BL 55			
Élesztő			
Só			
Margarin			
Tejpor			
Cukor			
Lisztjavító			
Víz			
	Anyag ktg		
Sütési energia ktg			
Sütési bér ktg + közterhe			
	Közvetlen önköltség		
<u>Általános ktg</u>			
	Gyártási önköltség		
<u>Áruterítési ktg</u>			
	Nettó gyártási és forgalmazási ktg		

Nettó gyártási és forgalmazási ktg: Ft/db.

Az alapvető sütőipari termékek nettó gyártási és forgalmazási költségszerkezete

Termék megnevezése	Anyag hányad %	Energia hányad %	Bér- hányad %	Egyéb ktg. hányad %	Összesen %
Fehér kenyér	37,0	24,8	28,8	9,4	100,0
Félbarna kenyér	37,4	25,0	29,0	8,6	100,0
Vizeszemle	32,0	27,0	31,0	10,0	100,0
Tejeskifli	31,6	26,6	32,0	9,8	100,0